

ივერიის

ბავთი ღირსი:

თვე	მან. კ.	თვე	მან. კ.
12	10—	6	6 —
11	9 50	5	5 50
0	8 75	4	4 75
9	8 —	3	3 50
8	7 25	2	2 75
7	6 50	1	1 50

კლავ ნომერი—ერთი შუთრი.

რედაქცია:
ნიკოლოზის ქუჩი, 21.
ტფილისი.
ბავთი დასაბამალად:
და განცხადებათა დასაბამალად
უნდა მიმართონ რედაქციას და წერა-თიხვ.
გამაგრი. საზოგადოების კანცლარისა.
ფსია განცხადებას:
ჩვეულებრივი სტრიქონი პირველ გვერდზე—
16 კაბ. მეოთხედზე—8 კაბ.

„ივერიის“

გამოდის 1894 წელს

იმავე პარობრავით, როგორც წინადა.

გამეთის დაბარება შეიძლება შემდეგის ადრესით:

ტფილისი,
„ივერიის“ რედაქციის
ნიკოლოზის ქუჩა, 21.

გაზრდილთა შორის წარ-ვითხვის გამარჯ. საზოგადოების განცხადებას,
სახალხო ქუჩა, ბანის ქარვასა.

საფოსტო ადრესი:

„ТИФЛИСЬ. Редакція „ИВЕРІА“.

საკომერციო კურსები

ბალბისა და შაშბისათვის

წველი მეცამეტე

კურსების დანიშნულება ის არის, რომ სპეციალური საკომერციო გა-
ნათლები შესძინოს მსურველთა, როგორც ქალებს, ასე კაცებს, და მოაზიაროს
ფარჯისობის შემწეობით ანგარიშის დახელოვნებით მკლანდენი.

სწავლის ვითარების შემდეგ ატესტატები ეძლევათ. 1894—95 სამოს-
წველი წელს შემდეგი საგნები იქნება სასწავლებელი: 1) საკომერციო გეო-
ნომია, 2) საკომერციო არითმეტიკა, 3) ბუკალტურა მარტივი, ორ-კვირი და
საბანკო, 4) ანათმეტიკა სასაზღვაო მოსაქმით. 5) საკომერციო მიწერ-მოწერა,
6) სავაჭრო და სათანასწო წესდებანი, 7) მსწრაფლ-წერა და წერა გარეულად
და შინაინი (исправление дурного почерка).

სწავლა დაიწყება 15 სექტემბრიდან. ახლად შემოსვლელთა მიღება
დაიწყეს 1 სექტემბრიდან, ყოველ დღე დღის 10 საათიდან თორმეტამ-
დე და საღამოს 4 საათიდან 8 საათამდე, კურსების სადგომში, სასადა ლექს-
სანდრე ფრანკონიას № 9, სერაფეისა და საფრანსო ქუჩისზე, საფაქის ბარ-
დაშიან.

პროგრამები და წესები კურსებისა უსასყიდლოდ შეიძლება მიიღოს
მსურველი უმა კურსების სადგომში და ძმათა წოვიანოების საბანკო კან-
ტორიაში, სიონის ქუჩაზედ.

ვინც ქალს გარეშე სცხოვრობს, შეუძლიან წერილით მიმართოს
კურსების დამაარსებელს მ. მახვავაძეს, ტფილისი.

(24—1297—10)

კაცების ქართულ სასწავლებელ-
ში მომავალ სამოსწავლო წლისათვის
შაშბების მიღება შეიძლება 22 აგვის-
ტოვიდან 1 სექტემბრამდის. ახალ

შემოსავანი ბავშვები უნდა იყვნენ
ვაჟები არა ნაკლებ 7 ან 8 წლისა
და ქალები 8 წლისა. სასწავლებელ-
ში შემოსვლის დღეს უნდა წარმოა-

ფალაგონი

ნაწახეობი

მზისა და ნათი სიგნალებზე
გულას გარდნი და ანა,
ცოცხალ-მეგარად შეაქმნიან
თუ დღე დაქანტარდა მზისანი,
მკადარა იგიც, ვის ან ჭეჭეს
საქრფო ტურფა და ჭეჭიანი,
ჭაისა და დანანი კოფოფა,
ნაზი და ადურისანი.

დ. მანანელი

მიქაძეშვილი ვერლინიისა ქრი- ტიკაში.

(დასასრული *)

შემდეგ, ვიღმერთან ერთად, კრი-
ტიკა არა სჯერდება მარტო უცხო
ქვეყნების ლიტერატურისა და თავი-
სის ძველის სახალხო ლიტერატურის
შესწავლას. იგი სცილობს შეისწა-

ვლოს და გამოარკვეოს, თუ რა კე-
ვიზია ლიტერატურული ნაწარმი-
თისა და მთავან გამოხატულის დრო-
ის, პოლიტიკურ წყობილებისა და
საზოგადოების სტრუქტურის შორის
უკვე იმალება მეცნიერული ხანა. აქ
გამოჩნდება სენტ-ბევი და კრიტიკა-
ში შემოაქვს ფსიხოლოგია და ფიზი-
ოლოგია. ესა კრიტიკა აღარ კმა-
ყოფილება მარტო იმის შესწავლით,
თუ რა კავშირი დროსა და ლიტერ-
ატურის შორის, იგი სცილობს
გამოიძიოს, რა კავშირი არსებობს
ლიტერატურულ ნაწარმობასთან, მის
ავტორის შორის; რა დამოკიდებუ-
ლება აქვს ლიტერატურულ ნაწარ-
მობას მისი ავტორის ავტობიოგრაფი-
ასთან, მის შთამბრალვობასთან, მის
აღზრდასთან? სენტ-ბევი მამა მთავა-
რია საბოგარფო კრიტიკისი. აი
რასა სწავის იგი თავის წერილში
დადროს შესახებ 1831 წელს.

ამ კოველითის მიყვარდა წყით-
ხვა გამოჩენილ კაცთა მიწერ-მოწერ-
ისა, საუბრისა და ფიქრისა და შე-
ნიშვნისა. მსურდა გამოეყო ხოლმე
ყოველივე, რაც-კი შეებობდა იმათს

დღინონ ადგილობრივი მღვდლისაგან
დაბადება—ნათლისა და ექიმისაგან
უფვილის აკრის მოწმობები.
(3—3—3)

ფილიოსი, 4 აგვისტო

მაშინ როდესაც პეტერბურგის
და მოსკოვის მწერლები რუსეთის
განპირ ქვეყნების ყოველ გვარ
უფლებების ახდას ჰქადაგებენ, რო-
დესაც სევიარინი და მისი აქრე-
ბი სიძულელითა და და უსამარ-
თილითი აღსაცემ წერილებს უქ-
დენიან პოლონეთს, ფინლანდიას
და, ასე ვასინჯეთ, საქართველო-
საც—ამ დროს ფინუგლისა და გე-
მირთილისა აზრის შეხედვრა იმავე
რუსეთის მწერალთა შორის, რა-
საკრედიტია, საყურადღებოა.

რუსეთში, ამბობს ყოველ კერძოლი გე-
რანლი „ნუღლი“ აღმოსავლეთის ომის
გამო,—მან დალი სახელწოდება და იმას
თავისი ქვეყნების მოვლა უნდებოდა, არა
თუ კიდევ ახლად და ახალს შეძენის მი-
წერს მოუბრისი.

მეტის მეტი ტერიონი იგი საშიშორია სა-
ხელწოდებას, როგორც თითოეულის
კაცობისა და ღირსე აღმადებელი სიმბე-
შე შირად წელს გასტესტის ტერიონის ამ-
ღებს, ბევრად უფრო სასარგებლოა, რომ
პატარა ერთგვანი განაპირის ქვეყნების
თავისუფლო ჰყავდეს დიდ სახელწოდებისა
და არა დამბეზული, მაშინ აღარ ხარჯი და
აღარც სხვა ხრუნვა არ დასჭირდება სახელ-
წოდების ამბობის, ისინი თითონ უპატრო-
ნებენ თავის თავს.

დასამტრებელია იმ აზრისა,
რომ დიდ სახელწოდებებს დანგ-
რევა მოკლის მეტის-მეტის სივრ-
ცისა გამო, ქრნადღე მოჰქაფეს მა-
გალითები სპარსეთისა, ადგილსა-
დრე მაკედონელის იმპერიისა, რო-
მისა, ბიზანტიისა, არაბთა სალი-
ფებისა და, უკანასკნელად ნაპო-

ხასითს, ზემოხეულბის. ერთის სი-
ტუტით, ციცილობლი შემეტყო იმა-
თი ვრცელი ბოგრაფია... დავეყრ-
ტებოდი ხოლმე ერთ-ორს კვირას
ითაობდა და შემოვიწყობდი ვარემ-
მო რამოდენიმე შესანიშნავის პოე-
ტისა და ან ფილოსოფისის ნაწე-
რებს. შევისწავლიდი, დავეკითხებოდი
ამ ნაწერებს, როგორც ცოცხალს,
და თვალ წინ მწერალი და იძიებდი,
მე იმით დიდებულს ცხოველ სურა-
თებს? ბიოგრაფიებს ეტანებოდა
მისთვის, რომ მეცნიერული ინტერე-
სი ჰქონდა. ბიოგრაფიების შემწე-
ობით იგი შეისწავლიდა მწერლის ყო-
ველის შხრით. ასაკომოფრად იგი გე-
ბულბოდა, თუ რა ავტობიოგრაფია იყო
ესა თუ ის მწერალი და იძიებდა, რა
გავლენა ჰქონდა იმით ფიზიკურ სიმ-
წვევებს თუ სისუსტეს ნაწერებზედ.
ფსიხოლოგიად იგი შეისწავლიდა,
რა ქვეყანაში იყო მწერალი დაბადე-
ბული, რათა გავეო ჰავისა და ბუნე-
ბის განვლენა. იძიებდა როგორი შა-
რი მომავლობის იყო, რათა გავეო მშო-

ლოან პირველისა.
რუსეთმა განაპირად გაღამტრებული გრო-
ნებმა-კი არ უნდა იყოლოს, რომელსაც ჩა-
ვლასპს ემტრებდა, არამედ მას უნდა იცა-
ვებოდა გარეშე მტრისაგან მეგობარი და კარ-
ვად განწყობილი ერთგვანობი.

აი დაახლოვებით ეს აზრი აქვს
გატრებულევი განსვენებულის გა-
იდეებოვის ქრნადღს, რომელ-
საც, რასაკვირველია, ვერავინ შე-
სწამებს, რომ თავისის სამშობლოს
მტერი იყოს და განზრახს ცუდეს
რჩევას იძიეოდაეს!

მაგრამ ეს განიერი სიტუციები,
ეს სახელმწიფოთსათვის ნამდვილიადა
სასარგებელია აზრი, რომელსაც
შეუძლია სიკეთე მოუტანოს ქვეყ-
საც, განა უქმი დადადი არ არის
მწერალთა დასში, სადაც მხო-
ლოდ წუთიერი გამარჯვება მე-
ფობს, ვეცხლითა და ოქროთ და-
ჯიოდდობულია, და არა იგი წმა-
და ჭეშმარიტება, რომელიც უნ-
და ასუფდამტრებდეს პატრიოსანს
მწერალს მარად ეამს?

თუკი მწერალი, რომელია
მოვალეობა გაგვრცელდონ ხალხ-
ში სამართლიანი და ადამიანური
აზრობებდებულება, არ გვაძლევენ
იმედს, რომ შეიგნებენ თავის მო-
მის კეთილშობილისა და გონი-
ერის აზრს, რადგან უნდა მოვე-
ლოდეოთ იმ მოკლევითაგან, რომ-
მელიც გადამხვეწილად აქ თავ-
ის სამშობლოდან მხოლოდ იმის-
თვის, რომ იქ დუშში არ მო-
სვლიათ, და ადარაობთარ სამუ-
ხეობას არ ჰთავილიებენ, სადაინდ
კი აბობადდენ ზეითი იმ კიბეზედ,
რთმელსაც ეწოდება „სამახელი-
იერარნისა“... ამ ჯურის ხალხის-
თვის, გარდა თავისის თავისა, თავ-
ვის მეუღლის უფლებების ადარაფე-
რი არ არსებობს ქვეყანაზედ; სა-
კმარისია, რომ იმით გაზვიადებულ

მღებმა რა და რა თვისებანი გარდა-
სცეს ამა თუ იმ მწერალსა. ფსი-
ხოლოგიად მხოლოდ მხარე აინტერესებდა,
რასა ჰგარბობდა მწერალი და რა აზ-
რები უტრიალებდა თავში, როგორ
ჰგარბობდა იგი, ან რას ჰფიქრობდა
ცხოველებისა, სარწმუნოებისა, სიყვარ-
რულისა, ხელოვნებისა და კაცობრი-
ობის სხვა-და-სხვა ზნეობრივ მოვლ-
ის შესახებ, ამ ნარია ის ტყუილ-
არა ამბობა, როცა სწავის, რომ მე
ვადგენ განმანათ ბუნების-მეტყვე-
ბისა.

მაგრამ სენტ-ბევი მეტის-მეტი არ-
ტისტი იყო და ამიტომაც თავყენსა
სცემდა ხელოვნებას ხელოვნებისა-
თვისა. სწამდა ზნეობრივი თავისუფ-
ლება კაცისა და ამიტომაც მისი კრი-
ტიკა ეკიდებოდა შორის იყო ჯერ იმ კრი-
ტიკასთან, რომელიც ტენის ხელში
მთლად ერთიანად ბუნების მეტყვე-
ლებას დაემსგავსა.

ეს ტენი არის აღზრდილი საფრან-
გეთის პოზიტოვიზმისა და ინგლისის
ნატურალიზმის ნიადაგზე. იმის ხელ-
ში კრიტიკა გარდაქმნილია ბუნების
მეტყველების ერთ-ერთ ნაწილად,

მეტყნის მადას გადაღობობს განა-
პირის ქვეყნის კაცს, მოიხმაროს
განანისაგან მინიჭებული სიმარტ-
ლე, დაიცვას, თუ გინდ სახანონო
ქონება, და ეს ახირებული განაპი-
რის ქვეყნის მოხედვე შეისვე მო-
დალატეც შეიქნება, დამამავეც და
ცივის ქვეყნებშიც გადასახლებული!

ამისი მაგალითი გვექონდა ჩვენ
ამას წინად, როდესაც შთამომავ-
ელობით ქართველთა და მამაშენა
რუსის მოხედვებმა ბათუმის მხა-
რეს წინადმდეგობა გაუწიეს რუსის
ახალ-მოშენეს სახანონო მიწების
დაპატრონების. მაგრამ უკეთე-
სი კიდევ ის არის, რომ ამ სახა-
ნონო ქონების მტაცებლებმა არა
თუ ბათუმში იმოგნეს დამცველი,
არამედ თვით სატყუპო ქადაკში,
იმ გავთში, რომლის შთამომავ-
ელები არის დღეს, ოდესმე დიდი
დღებერადი ადელქსი სუგორანი. მე-
რე რა განანჩენი დასდეთ რუსის
ცნობილი ქერნაღისტმა ამ სა-
ქმეს?

— ის ქართველ-სამაქს მოხედვე-
ნი, რომელთაც სველი შეუშლიეს
პაპავს და სხვა ახალი-მოშენეს სა-
ხანონო ადგილს დაპატრონებო-
დადნ, კონათს გარეშე იქნან ცნა-
ბილნი და მთავრობამ ციმბირში
გადასახლდოსა.

ეს ამბავი უჭრობა არ გეგო-
ნით, სრულიად მართალია.

ამ გვარის მომდგრებთ, ამ სასია-
თის მოქმედებით საცხოვრა, რომ რუ-
სეთს კარგად სასახურს უწევდეს
პეტერბურგის დიდი გავთი?
სამაგეოროდ—რამ გვიდაბინი,
სათნა და აზრანი კილო აქვს
ქერნადღს „ნედავლისა“, რომ-
მელიც უთუთავდ „ნოვოე გრე-
მია“ზე არა ნაკლებ არის გამ-
სწავალული თავისი ქვეყნის სიყვა-

როგორც ბოტანიკა, ანუ ზოოლო-
გია. მაგრამ ნურც იმას დავიფიქვებთ,
რომ ტენი კრიტიკაში ნამდვილი
შეილი სენტ-ბევისა. ის მსდებს სენტ-
ბევის გაცალულს გზას და თვითვე
აღიარებს იმას თავისი მოძღვარ-
დადნ რომელიც მოძღვართან შედარებით
უფრო თამაში და გაბედული მოწე-
ფეა, ეს უფრო ლოგიკური მიმდევარ-
ია სენტ-ბევისგან დათესილი ნა-
ტურალისტურის კრიტიკისა. აი რას
ამბობს ტენი კრიტიკის შესახებ ერთს
თავის თხზულებში: „ნატურალის-
ტებმა შენიშნეს, სწერს იგი, რომ
ცხოველის სხეული ის სხვა-და-სხვა ნა-
წილი არის დამოკიდებული ერთი
მეორეზედ, ასე რომ, მაგალითად,
კბილთა, კუჭი, ფეხი და სხვა-და-
სხვა ინსტიტუტი, ალლო ერთსა ის
იმავე დროს იცვლებიან. თუ ერთი
მათგანი გამოიცივლა, უთუოდ და-
ნარჩენებაც გამოიცივლებიან, რადგან
მეორად და გამოიარებულნი არიან.
ავრთვე ინსტიტუტისა შეუძლია
შენიშნის, რომ სხვა-და-სხვა ნიჭი
და მისწრაფება ინდივიდისა, მთელის
რასისა და მთელის ეპოქის ერთი

*) L'evolution des genres, pag. 228.

*) იხ. „ივერია“, № 165.

რულითა და ერთგულებით. მაგრამ, რაც ერთის პეტრეპეტრის...

ახალი ამბავი

მ. მ. მტკვარზე რკინის გზის შტის რკინის ხიდი უკვე დაუსრულებია და მატარებლები გადაადგილებს...

დეკემბერი

პატივსაცემი უმაღლესად ნაბრძანებო განთავსებული იქნას სამხედრო უწყების სასწავლებლები...

რომელიც დღემდე შიშოვან პეტრეპეტრეტიდან კავკასიაში ჩამოსასული...

თუმცა გაზეთებში ნათქვამი იყო, რომ სასაზღვაო ექიმმა და პოლიციამ ბევრს გადაუტარა უფრავის საზღვაო...

როგორც ვაზ, *H. O.*-ის გაუგონია, სუამში მდებარე მიწა; რომელიც ხაზის ურდელს დათმო...

კავკასიის რკინის გზაზე გაყვანეს ახალი გზის ასაქცივი შტო "მუზინი", რომელსაც საქონლის და ხალხის მატარებლებმა უნდა იარონ...

ტურას ურადლებას მიექცეო, უნდა მინახოთ ეს მოვარი თვისება და მერმე გაბოძიოთ, თუ რა მიზეზითაა უნდა გაგლენთა აქვს...

რომლის საღვრ კოპინარდინამ ბათუმისკენ—საღვრ რკინიდან, ამასთან "მუზინი"...

2 ან თვის ტვილის მცხოვრებელმა ალექსი კიბინამ პოლიციაში გამოცხადდა, რომ სიღნაღის მატარებლები...

ამვე დღეს სირაჩანის დღიდან დაწყებული ფურცლის ცხენი დათხენი, ფურცელნი...

დამაკვირდი

დრო-ჟამს მხოლოდ მამნი შეენახეთ სოფემ, როცა უკვე განსადიდა. უფრო ეფერა...

სათნობას თვისან-მეკულები უფრო მეტად ჰქავს, ვიდრე მამაკეული. ქანი მარამ ვნებრუშენაზი...

გარკ არის სხვა და სხვა გვირცენი და ხარი, როგორც ბუნების შეღონი ჩვენ ვექმედებარებით ბუნების გავლენის (ბუნებრივის წრის ზედ-მოქმედების), როგორც საზოგადოების წევრნი—საზოგადოების წრის და როგორც შეღონი ამა თუ იმ დროის ისტორიულს—გარემოებათა. საქართველოს ბუნება ისე მოქმედების ჩვენზე, რომ ფიზიკურად და ფსიხიკურად გვარჩევს ყველა სხვა ქართველს შეღონიდან. მაგრამ თვით ქართველები და ირანელები ერთმანეთს და ერთმანეთს მატარებლობისა. რათა საკვირველია, ამიტომ დახელოვნებულ კრატეოსნი მამნივე იცნობს ვის ეკუთვნის უსახლო თხოულება, ფრანგულს მშურალ ცოცხალს და ნათელს გარემოსს, თუ მამნი, დაუბრუნებს გარემოსს, თუ მამნი, დაუბრუნებს მატარებლობის ტერმის პატრონს გერმანელს.

ბას დღისათვის აღქმანდრე მიხელის ძისა, და 25-სა დღისა ამა ივლისისა დღის დღესასწაულობითი...

გაუწყებთ რა ამი ჩვენის მშობლიურის გულისათვის ბედნიერსა ამაგისა და მივანდობთ რა ბელსა ჩვენის უსაყვარლობის ასულისა და მისი მსუფლოლის მეფეთა მეფის ყოვლიდ ძლიერის მფარველობას, გვაქვს სრული სასიკეთო მისი მოწყალედ-ყოფისა და დარწმუნებულნი ვართ, რომ ყველა ერთგულნი ჩვენნი ქვეშევრდომნი ჩვენთან ერთად აღაგვიწინდებენ უსაყვარლო შემძღველისა უფლისა მიმართ, რომ მუდამ ეგონება მათი იყოს ბედნიერი და ახლად გვარ-დაწერილნი არა მიაკლდენ კეთილდღეობას.

ნამდვილს მისი იმპერატორების უღმებულსობის საკეთარის ხელით აწეობა: *აღმცხანდამ*.

ქ. მ. მ. მ. მ. მ. მ. მ.

ახალ-სხანაში, წარსულის ივლისის 29-ს ახალ-სხანაში გარდაიცვალა სამეგრელოს სასულიერო სასწავლებლის მასწავლებელი ეგვიპტის დიპლომატი. განსვენებული ეგვიპტის საზოგადოდ უხვა, გულ-კეთილი და შემწი იყო ყველას და განსაკრებულად ჩემს მოსწავლეობას, რომელიც მით აღიზანებდა, როგორც მათი აღიზანებელი და თვალ-საჩინო საშუალებას სწავლისათვის. განსვენებულმა ოც-და-სამის წლის სამსახურით ნაყოფი დაუტოვა მათელს სამეგრელოს, რომ მასწავლებლობა, მაგრამ იგი მთელის თავისი ძალი-ღონით პირ-ნათლად იყუროდა ამ მამნი მოვალეობას.

ამ კეთილისა და ნამდვილის ხასიათის და ღვთის სათნო აღმამისი დაკრავით დღეს სთნის მთელი ჩვენი სამეგრელოს სამღვდლოება. განსვენებულს ეგვიპტის დიდად აღსებად გართევ მამნი ხალხიც. 31 ივლისის ცხელი მიცვალბულითა გასვენებულს ეგვიპტის თვით რასის თვისებას სოფემ, როგორც ბუნების შეღონი ჩვენ ვექმედებარებით ბუნების გავლენის (ბუნებრივის წრის ზედ-მოქმედების), როგორც საზოგადოების წევრნი—საზოგადოების წრის და როგორც შეღონი ამა თუ იმ დროის ისტორიულს—გარემოებათა. საქართველოს ბუნება ისე მოქმედების ჩვენზე, რომ ფიზიკურად და ფსიხიკურად გვარჩევს ყველა სხვა ქართველს შეღონიდან. მაგრამ თვით ქართველები და ირანელები ერთმანეთს და ერთმანეთს მატარებლობისა. რათა საკვირველია, ამიტომ დახელოვნებულ კრატეოსნი მამნივე იცნობს ვის ეკუთვნის უსახლო თხოულება, ფრანგულს მშურალ ცოცხალს და ნათელს გარემოსს, თუ მამნი, დაუბრუნებს გარემოსს, თუ მამნი, დაუბრუნებს მატარებლობის ტერმის პატრონს გერმანელს.

2) ივ. cit., 249.

1) ივემ 258.

საკრძალად სოფ. საინაოში. მთავარი ახალ-სენაკის საეპისკოპოსოს სასოფლებითა და მისთან ახლო-მახლობლად სოფლებიდან ჩამოსული ხალხით სასიერო განსწავლულობის ცემა.

ამ დიდებულმა ხალხმა ერთ ვერსზედ მეტი დაჯალბა ცხადობა. ახლდგ გამოთხოვებისა სიტყვა წარმოთქმეს ან. ა. სლაყაიამ, ტრიფან კალანდარიშვილმა, მღ. ვ. მხეცვარიშვილმა და ა. ს. კიამ, რომელთაც ნათლად დაუხატეს საზოგადოებას, თუ რა ძვირფასი ადამიანი დაპირდა სამეგრელომ, განსაკუთრებით ახალ სენაკმა და მისი სასულიერო სასწავლებელმა.

სუყუნოდ იყოს ხსენება შენი დაუვიწყარო ეგვნი!

ილიკო კალანდარიშვილი

ქციოს ამისთანა უსამართლობა და მოსპოს ძალიანების შურითა და უაზარზობა წყალის თაობაზედ. ამ დღებში გვიგეთ, რომ ვითომ წილიკნებულს არა მიუერთებია წყალი და მდინარეთა მმართველობის უფრ.ოსისთვის, რომლითაც სთხოვენი, ნება მიეცეთ მცხოვრებლებს წყალი გაიყვანონ ქსნიდგან.

ეს ამავი მეტად სასიამოვნო ამბავია, თუ აღსრულდა.

ს. ლეონიძე

ნარკვევი

(უერნალ-ვახუთებიდან)

ძალიან საყურადღებო ცნობებს იუწყებიან მიწა-მომქმედ ინტელიგენტთა დასის შესახებ, რომელნიც (დაბინავებულან თერგის ოლქის დაბა ნალრის ახლო.

რასაკვირველია, ამ ინტელიგენტ მუშაკთა არად გამაღრმავებელი არა აქვთ, არამედ მჭიდრო მხოლოდ პარტიისანი შრომა და სურვილი თვის შრომით თავის დარჩენისა, ამ ინტელიგენტთა დასმა (დასა შესდგება 3-4 კაცისაგან), რომელიც დასაფლობა ნალრის ახლო, ახლად დაიწყო მუშაობის სწავლა: არც ხენა იტყუნენ, არც თიხა, არც მკა, — მხოლოდ დიდ სურვილი ჰქონდათ შრომისა და მუშაობისა. ასეთი გარემოებაში იმართი საოჯახო საქმე ვერ უნდა მიუყობილიყო რიგთან, მაგრამ სამართის წილის ძლიერის მუშაობის შემდეგ თავიანთი პატივითა თანავე საქმე ისე კარგად მოაწყვეს, რომ ბოლოს და ბოლოს წინადა შემოსავალი-კი რჩებოდათ, თავის გამოკვების გარდა, აქ ისიც უნდა დავუბოლოთ, რომ მხოლოდ პირველს წყალისა დიქორავს მუშეობი თავის გასათიხად და პერის მოსაკვალად, შემდეგში და ესეც სულ თითონ მუშაობენ, ვასთაქარია ანა-სთან, არც მიწას, რომელზედაც ესენი დაბინავდნენ და მუშაობენ, ადგილობრივ მცხოვრებლებს გამოუხატავდა სოფლებს სანახევრად, რადანაც ნიადაგი ჰქონდათ-მოსაძინაო და მხოლოდ საქონელს ამოკვებდნენ. ამ გამოცემამ მიწაში მუშეობის მოდის პერი, ახალ-მუსლი, კარტოფლი, ბოსტნეულები, რომლითაც თითქმის მთელი ნალრისი გამოდის იცლად, სამართის, ნესი და სხვა აგრეთვე მუშეობის ბაღი თვითეს ახალ-მუშეობაში და ყოველივე ეს შესწავლა ექვის წლიმ შრომით იმ ხალხმა, რომელმაც ცელისა და ნაგვის ხელში დატარა-კი არ იცდნენ.

თუ სრულიად გამოუსადეგარი, კვიხედით, თუ რომელს მოქმეტმა, რომელს დროს თიხედ დავს, ზედ 3-ნახათ სხვა-და-სხვა ნაბეჭდს და ეს სხვა-ნახათ, რომ ჯამიც სულ სხვანაირი იქნეს სხვა-და-სხვა მომენტში. ხალხი ამ მხრით შედარება მეტწილად, ერთი და იგივე თესლი, ერთსა და იმავე პერში, ერთსა და იმავე ნიადაგზედ მხოლოდ-კი სხვა-და-სხვა დროს მცენარის აღზარდის გამოიღებს ხოლმე ჯერ ფოთლის, მერ კვავილს და მერ ხილს, ასე რომ პირველი წარმოშობენ უნასანერელს და უნასანერელი იმაღლან პირველის სიკვდილის შემდეგ *) რასაკვირველია XIX საუკუნე არ არის ის, რაც იყო მე-XVII ანუ მე-XVIII და ამიტომაც რაც უნდა მსგავსი იყოს ნაწარმოები მეცხრამეტე საუკუნისა საფრანგეთში მაინც დიდ განსხვავება იქნება იმას ზ. XVIII საუკუნის ნაწარმოებ შორის. პირველის კრიტიკის დამთხვენი არიან ბუალი, შტობიანი და ქანი სტალი, ფოთილი კრიტიკისა არის სენტ-ბევი, ყვავილი — ტენი და ხილი —

შინა-ლორდინი, გულთა მიერ უყურადღებოდ მიგდებულ მიწა რამდენიმე ინტელიგენტმა, რასაკვირველია, ცოდნის შეწყობითა გამო-აბრუნა, გამოაკეთა და განსაკუთრება, წარმოადგინეთ რა დიდ სიტყვებს მოუხატებდნენ ქვეყანასა და თავის თავსაც ჩვენი მცოდნე ინტელიგენტი, რომ სოფელს არ გაუ-რეზონდენ, კანკალიანობა მისამხურს არა ჩრებობდნენ და თავის მამულს, თავის ქვეყანას დაუბრუნდნენ. დარწმუნებულნი ვართ, რომ თუ ნალრისში ინტელიგენტებს მათ მიერ შემუშავებულმა სრულიად გამოუსადეგარმა მიწამ სარგებლობაც კი მიეცა, ჩვენი უფი, უფლისაგან დალიკალი, მშენებრივი ბუნება ერთი ათად და ერთი ოჯად ზეტს მოტეგის მისცემდა ჩვენს ინტელიგენტებს.

თამარ მეფის ბულსაჲდ ჯჷპარი-სა ბაჲში

(პასუხად მამა კალისტრატეს)

ამას წინაჲდ მამა კალისტრატემ, ხობის მონასტრის ანკილოლოგიურ წარწერათა გამოქვეყნებნაჲს, მისაყველურა გახეთს „ივერია“-ში შემდეგ: 1) თამარ მეფის გულსაკიდის ჯგარის წარწერა ღილად შეცვლილ არისო დაბეჭდული ჩემს „ქრონიკებში“ (გვ. 268—269); 2) მისგანვე გამოქვეყნებული სახარების წარწერა ვაღამიხინა-ჯგებულად არისო შეტანილი იმავე „ქრონიკებში“ (გვ. 293) და 3) ბორღანის ღელაფლის ნაწილიანი ხატი სრულიად არ იბოვება და არც ყოფილია ხობის მონასტრისში.

რასაკვირველია, ეს ამოღება საყვედური საფუძვლიანი რომ აღმოჩენილიყო, მაშინ ჩვენი გამოხსნა ნდობა მოკლებდებოდა. ამის გამო საქორდ დავინახე პასუხი ვამეტა (ივერია № 152) ამ უსაფუძვლო წერილზედ, რომელიც დროს არ იყო პასუხისა.

ახლა, მამა კალისტრატემ ჩვენს პასუხზედ დაბეჭდა შენიშვნა („ივერია“ № 162), რომელმაც სრულიად დაამტკიცა, რომ, წინააღმდეგ მისის პირველის წერილისა, ბორღანის ღელაფლის წერილის მეფის დედის) ხატიც ყოფილა ხობის მონასტრის და მისი წარწერაც შეუცვლილად გაღ-

მოგვიბეჭდა „ქრონიკებში“ (გვ. 268); თამარ მეფის ჯგარის წარწერა ირადამე ერთი ასო-კი არ ყოფილა შეცვლილი იმავე ჩვენს შრომაში, და თვით მამა კალისტრატესაგან ვაღმობებულ სახარების წარწერაც სწორად შეგვიტანია „ქრონიკებში“.

ესრეთი პასუხი მამა კალისტრატეს სრულიად დამაკმაყოფილებდა, თუ რომ სრულიად ნისლ-ბურუსით არ შემოვიფინოს მას თვისი წერილი და ვაღმობებო არ უარ-ცუოს შემდეგი საყურადღებო საგანი: თამარ მეფის გულსაკიდ ჯგარში, წინააღმდეგ „ქრონიკებისა“ „ნამცეცადი“ არ იბოვებოა, „ძელი ქეშმარიტი“. ეს კიდევ არაფერი, მაგრამ ამას მ. კალისტრატე ზედვე დასძენს შემდეგსა. კარგე იხამდით, რომ დაასახებულდეთ, თუ იკით, ვისმა ხელმა ამოიღო თქვენგან ნახელი ძელი ქეშმარიტი ღიდებულის მეფის გულსაკიდ ჯგარიდა? ესრეთ აქაჩებულს და გაუფრთხილებულს ცრახს შეუძლია იმ ჯგარის შესახებ ტყუილები დაჰმადოს საზოგადოებაში და თვით სასულიერო მთავრობაში და ამის გამო მამა კალისტრატეს ნუ ეწყინებოდა ორიოდ ჩვენი სიტყვა ამ საკანზე.

კარგად მახსოვს, რომ ჩინებულად დაცული მიხაკის ფერი თხელი ნაქონი „ძელისა ქეშმარიტისა“ ჩატანებულია თამარის ჯგარში იღენად მიწოდლად და მკვიდრად, რომ მისი მხოლოდ შეუძლებელია, თუ თვით ჯგარი არ გასტყუოს. მაგრამ რადგან მამა კალისტრატეს წერილიდამ არა ხანას, რომ ჯგარი გაეტყუოს, ამის გამო ეჭვიც არა მაქვს იმისი, რომ კალისტრატე აქაც მოტყუებულია, და თამარის ჯგარს არავითარი განსაზღვრა არა სწევია, „ძელი ქეშმარიტი“ შუა აყვანი, როგორც ამას ცხადად ჰყოფს თვით წარწერა ჯგარისა: „ძელი ქეშმარიტი, ძელი ჯგარისა“.

იმის საბუთად, თუ რამდენის სასოგებით, კმაღვით და გაფრთხილებით ეცილებიან ხობის ბერ-მონაზონნი თამარის ჯგარს და სხვა ხობის მონასტრისში და ცელს (აგხაზუ-სამურა-ზაყანოდამ და სხვა კუთხეებდამ მოტანილ) სიწმიდებს, საქორდ ვრაც

არის მისი საქმე და სხვა არა-რა. ამ-ნაირად ვაგებულები მეცნიერება არაფერს არ განაძეგებს და არაფერს არ შეუფერხებს არავის. იგი მხოლოდ გვიჩვენებს და გვიხსნის... იგი იქცევა იმ გვარად, როგორც ბოტანიკა... იგი არის ბოტანიკა, რომელსაც შე-სწავლის საგნად მცენარე-კი არა აქვს, არამედ კაცთა გონების ნაწარმოებია. * თვით სენტ-ბევიც მივიღოდა ამ აზრამდის, კაცის წნეობისთვის თავისუფლების რწმენა რომ არა ჰქონოდა. ეს რწმენა უშლიდა კრიტიკა და ბოტანიკა შეერთებინა. ხოლო ტენი-კი, წარმომადგენელი ახლანდელის პოზიტოვიზმისა, უარსა ჰყოფს ყოველსავე წნეობისთვის თავისუფლებას და ამიტომაც თეორიულად დიდ ნაბიჯი განასდგა მეცნიერების სრულიად განსწავლას, აზრი და შეხედულება უნდა განდევნილი იქნას. ახლანდელი მეთოდი (კრიტიკისა), რომელსაც მე მივსდევ, ამბობს ტენი, „კაცთა გონების ნაწარმოებია“ უფურცლს ისე, როგორც რომელსავე უზარლო ფაქტს, რომლის თვისება და ხასიათიც უნდა დავგინახოს და რომლის მიზეზებიც უნდა ციოის. ეს

მოგვიხსენია მხოლოდ ის სანუგეშო გარემოება, რომ არქიმანდრიტი ხობის მამა იობი შეიშოსა სსმრითა შესამოსლით და ისე მიჩენა ხობის სიწმიდენი. ყველა ბერ-მონაზონნი მხოლოდ-მხოლოდ ერთხებეგდნენ სიწმიდითა, მაგ. ხელით შეხება არა-ვინ ჰკადრებდა, გარდა შემოსილის არქიმანდრიტისა. შესანიშნავია, რომ ხობის ბერ-მონაზონნი სრულიად არ უჩვენებიათ თამარის ჯგარი აკადემიკოს ბროსსსსსსსსს (Uogay archeol. Rap. VII, p. 40—48). მე კერძო კაცთაგანაც ვაღმობებუ ვიყავ გამოცემა ქეშმარიტი მღვამარები იმ სიწმიდითა, რომელნიც ავაზაკებმა ამას წინაჲდ მოიტაცეს, მაგრამ, როგორც მარწმუნებდნენ, სასწაულებით შეშინებულთა, ისე დაუბრუნეს მონასტრის მიტაცებულნი სიწმიდენი. ხოლო როდესაც ვნახე ხობის ბერ-მონაზონთა ესრეთი სასოგება, დიად ვინუგეშე, რომ ხობის სიწმიდითა დღეს ღირსეული დამფსებულნი და ღვთის მოშინი მცვენი ჰყოფთ. *) არა ვგონებ, რომ ამ განწმენაზედ სულიერი მამათა ხელში თამარის ჯგარს რაიმე ხიფათი შეხებულდეს და დარწმუნებული ვარ, რომ მამა კალისტრატეს შემოსწავლული სიტყვები ნაყოფი მხოლოდ აქაჩებინას და გაუფრთხილებოდა. ამისგ მო იმდენ მაქვს, არქიმანდრიტი მონასტრისა ანუ მამა კალისტრატე ხობის მღვდელ-მონაზონთა თან-დასწრებით ხელახლა ყურადღებით ვადათვალიერებ თამარის ჯგარს და მისს აწილდელს მგომარობას აუწყებს საზოგადოებას.

ჩემს დარწმუნებას როს მამა კალისტრატე მოტყუებულია, ახალს საბუთს აძლევს თვით კალისტრატე თავისი პასუხში, სადაც უზარლო ჯგარი (61/2 გოჯი სიგრძით და 5 ცელელი არა სწევია, „ძელი ქეშმარიტი“ შუა აყვანი, როგორც ამას ცხადად ჰყოფს თვით წარწერა ჯგარისა: „ძელი ქეშმარიტი, ძელი ჯგარისა“.

იმის საბუთად, თუ რამდენის სასოგებით, კმაღვით და გაფრთხილებით ეცილებიან ხობის ბერ-მონაზონნი თამარის ჯგარს და სხვა ხობის მონასტრისში და ცელს (აგხაზუ-სამურა-ზაყანოდამ და სხვა კუთხეებდამ მოტანილ) სიწმიდებს, საქორდ ვრაც

ლოთ, პოეტო იყო გრძობით და დიდის პეტო გონების პატრონი კაცი და ამიტომაც თეორიულად თუ ასეთს მშრომალ მეთოდს გვიჩვენებდა, პრაქტიკულად გატაცებული კრიტიკოსი იყო. იგი თეორიულად გვირწმუნებდა, რომ არც უნდა მოგვინახოს და არც უნდა ვაგდვდეს რამე, პრაქტიკულად-კი ძალიანაც მოსწონდა ზოგიერთი თხზულება და ზოგიერთი არა გვიმსიკებოდა, ამის დასამტკიცებლად საკმაოდ ვადათვალიერებო ზოგიერთი გვერდი მისის შესანიშნავის თხზულებას: L'histoire de la litterature anclaise.

უნასანერელს ხარისხს, სტალიის ევოლიუციისა და ღელაფლის კრიტიკაში წარმოადგენს ბრუნეტერი. მართლაც თუ ტენი უარადღებს აქცეს მხოლოდ რასს და გარემოებას, ბრუნეტერის შეაქვს კრიტიკაში „აუნებელი შერჩევა“ და „ცხოვრებისათვის ჰილი“, რომლითაც ახსნა დარწმენა მსოფლიო ევოლიუციისა და რომლითაც უნდა ახსნას ბრუნეტერი მსოფლიო ევოლიუციისა.

*) იქვე, 261.

*) იქვე, 261.

ზედაც ეკვა მაცხოვარი და რომელიც 326 წელს აღმოაჩინეს დიდთა მეფე-დედოფალთა კონსტანტინე და ელენემ. მკირე ნაწილი ამ ქვეშაირის ჯვარის იმვე 326 წელს დიდთა კონსტანტინემ სასწრაოდ წარმოაფარინა ახლად მონათლულს შ. მირიან მეფეს. ქართველთა დიდი სასოება ჰქონდათ „მელ ქვეშაირისა“, და მისი უმუცირესი ნაწილი-კი მეტლ ძვირი იყო და მხოლოდ მეფეთა თუ შეეძლოთ მისი შექმნა. ხოლო მამაკალის ტარე რომ ექვს ნახვარ ვოჯიან ჯვარს გვიჩვენებს, ის რომ მართლა ძელი ქვეშაირი იყოს და ამისი დამტკიცება მას შეეძლოს, ზედ წარწერებითა, მოჰინ ჰქონ ეს დიდებული და მთელის ჭირსადაც იქნება. თვის საწადელი აღმოჩენა იქნება. მაგარს ამ მკირე ნაწიერ-კი ქრისტეს ჯვარისა, რომელიც ჩატანებულია თამარ-მეფის ჯვარში და რომელზედაც დიდებულს მეფე-დედოფალს ისეთი სასოება ჰქონდა, დიად დაუფრთხილეს სიწმიდა ეკვლა ქვეშაირის ქრისტეანისათვის, თუჟი ამ ჩვენს უსულ-უგულო-ურწმუნო და ანგაარსაუკუნეში ბევრად უფრო აფასებენ იმ ოპოლი-ვერცხლ-თავლ-მარგალიტებს, რომლითაც შემეყულია თამარის ჯვარი, ანუ მისთა ზედწარწერათა, ვიდრე თვით იმ ჯვარში დაცულს საწადელს სიწმიდეს.

თ. ყორღანი

პეტერბურგის ბირე, 2 აგვისტო

Table with 4 columns: მთლიანი, მანკი, მანკი, მანკი. Rows include various financial and market data.

ბანსხალეუანი

ტფილისის სოფელ-აზნაურთა სკოლისაკან

1) მდგომარე წლის ენკენისთვის-თვის ტფილისის სთავად-აზნაურთა სასწავლებელში არის სულ ოც-და-თერამეტი (38) ვაკანსია: პირველი განყოფილებაში—32 (7 და 8 წლის ყმაწვილებისათვის), მეორე განყოფილებაში—2 (8 და 9 წლ. ყმაწვ.) მესამე განყოფილებაში—1 (9 და 10 წლ. ყმაწვ.) და მეოთხეშიცა—3 (10 და 11 წლ. ყმაწვ.) პროგინანტიულ კლასებში არც ერთში არ არის თვისი უფალი აღდგოლი. 2) 38 ვაკანსიისგან 33 არის დანიშნული გარედან მოსიარულთისათვის და ხუთი (5) პანსიონში ტფილისის გუბერნიის ღირბ თავად-აზნაურთა შვილებისათვის. ამ ხუთს ვაკან-

სიაში სამი (3) არის საზოგადოების სრულს და ორი (2) ნახვარს ხარჯზე. 3) ვინც საზოგადოების სრულს ხარჯზე იქნება მიღებული, იმას არავითარი ხარჯი არ მოეთხოვება სწავლა-აღზრდისათვის; ხოლო მათ, რომელნიც მიღებულნი იქნებან საზოგადოების ნახვარს ხარჯზე, უნდა შემოიტანონ წელიწადში ათი თუმანი—ნახევარი შემოსვლისთანავე და ნახევარი იანვარში. გარედან მოსიარულეს გარდაღონა წელიწადში სწავლის ფასი თორმეტი მანეთი—ექვსი ენკენისთვეში და ექვსი იანვარში. 4) ვისაც ჰსურს მიღებულ იქნას საზოგადოების სრულს ხარჯზე, იმან უნდა წარმოადგინოს თხოვნისათვლით შემდეგი დოკუმენტები: ა) წლიური ანგარიშის (ნათლობის) მოწმობა; ბ) სიღარიბის მოწმობა მამრის თავად-აზნაურთის წინამძღოლისაგან, გ) მოწმობა ტფილისის სთავად-აზნაურთა ბანკიდან, რომ იგი ირიცხება სტენბულის ბანკის დამფუძნებელთა შორის, დ) ყვავილის აქრის მოწმობა. 5) ვისაც ნახვარს ხარჯზედ ჰსურს შემოსვლა ან გარედ მოსიარულეთ, მისთვის საჭიროა იგივე დოკუმენტები, თვინიერ ბანკის მოწმობისა. გარედან მოსიარულეთთვის აუცილებლად საჭიროა წლიური ანგარიშის მოწმობა და ყვავილის აქრისა. 6) უკეთეს მთხოვნელთა რიცხვი აღმატება ვაკანსიების რიცხვს, იმ შემთხვევაში მსურველნი მიშებულნი იქნებან წლის ყ რთ. წილის-ყრადში მონაწილეობას მიიღებენ მხოლოდ ისინი, რომელნიც წარმოადგენენ ყველა საჭირო დოკუმენტებს და ამასთანავე ეცხავენსაც დიკურენ წლიური ანგარიშის შესაფერ კლასისათვის. 7) ვინაიდან პანსიონში შემოსულთათვის მცირე ვაკანსიების რიცხვი და მსურველი-კი ბევრია, სკოლის გამგე კომიტეტი იძულებული იქნება დაითხოვოს ის პანსიონერები, რომლებზედაც წინა წლის ფული დარჩენილი, იმისთვის რომ აღდგოლი დაუკლოს ახლად შემოსულებს, ამიტომ სკოლის მთავარმა სთხოვს მშობლებს, რომელთაც სრულად არა აქვს შემოტანილი სწავლა-აღზრდის ფასი, რომ უთოდდ შემოიტანონ პირველის რეკენისთვისათვის, რაც არის მათზე დარჩენილი, თორემ მათი შვილები დათხოვნილ იქნებან პანსიონიდან. 8) შესაძლებელია მარიამობის თვეში, მოწაფეების ხელმოკრე გამოცდის შემდეგ, კიდევ გაიხსნას რამდენიმე ვაკანსია იმათთვის, ვინც სრულს საკუთარს ხარჯზე ისურვებს პანსიონში შემოსვლას, ან ნახვარს ხარჯზე. ვინც საკუთარს ხარჯზე შემოვა პანსიონში, იმან უნდა შემოიტანოს ელწადში, ოცი თუმანი—ათი შემოსავლისთანავე და ათ იანვარში. 9) თხოვნა უნდა შემოვიდეს მარიამობისთვის 25 რიცხვამდის. ქალაქ გარეშე მტხოვრებთ თხოვნა უნდა გამოგზავნონ შემდეგის ადრესით: Въ Тифлисъ. Завѣдывающему Тифлисской дворянской школы на Лабораторной ул. въ д. Гургенбекова. 10) მარიამობისთვის 26 და 27

რიცხვებს მოხდება მისაღები ეგზემენები და ხელშეორე გამოცდა ზოგიერთ მოწაფეებს. პირველს ენკენისთვის დაიწყება სწავლა. დათხოვნილნი იქნებან აგრეთვე ის პანსიონერებიც, რომელნიც სკოლაში მოსვლისთანავე არ წარმოადგენენ მომავლის 18¹/₂ სასწავლო წლის ფულის ნახვარს. პირველი კერძო სამყურისმოლო ექიმის ნავსარდანიისა (ყვარში, კიანკიის ძეგლის პირდაპირ) ავადმყოფთ იღებენ ექიმნი ყოველდღე, ყვირა დღეებს გარდა. დილაობით: ბ. ა. ნავსარდანიის, 11—12 საათი-მით, ვისაც სჭირს სწულეებიანი: სახირჯო ვენერიული და სიჟილისი. გ. მ. მამკანა, 9—10 საათ. სწულეებიანი: თვლისა და ნერვების—ტანში ტკივლებიანი. დ. გ. რედაგოცკა, 10—11 საათ. სწულეებიანი: შინაგანი, ბავშვებისა და დედათა სქესისა. ე. პ. პნა-ტასკეანი, 11¹/₂—12¹/₂ საათ. სწულეებიანი: ყურ-სა, ყელის, ცხვირისა და გულ-მკერდისა. ექიმთა ქალაქი. მ. ტურბოიანი, 12¹/₂—1 საათ. სწულეებიანი. დედათა სქესისა. ბ. ზ. განაბეკანაძე, 1—1¹/₂ საათ. სწულეებიანი: შინაგანი და ბავშვებისა. სადამოაობით: ბ. გურგო, 6—7 საათ. სწულეებიანი: ვენერიული და შინაგანი. ბ. ა. ნავსარდანიის, 7—7¹/₂ საათი. სწულეებიანი: ყურისა, ყელისა, და ცხვირისა, ორმხაბთობით, ოთხმხაბთობით და პარისკოპით. რედაგოების და რედაგოების დაწერილთა ათი მუფი; ფსიკონსილუმის და ოპერაციებისათვის—მარგებთ. სამყურის ლის საწოლთა აქვს ავადმყოფთათვის. დარეკტორის სამყურისადმი დოქტორი მკადანისა ნავსარდანიის (857—1467) გაუფრთხილდით სოფლებს და მიბაძვას!! ს ა კ მ ნ ი პრავიზორი ბ. მ. მსტრუჟოვოვის სრულიად ჰქარავს თვის თემის, თმს ზღი-და ნამდვილად აუფებს თმის ჩამოსვლას. ფსიკი ერთ ნაჭრისა 30 კაპ. მოდლოები 50 კაპ. რომ არ მოსტუჟედით მოითხოვეთ ნამდვილი საპონი, რომელსაც იარლოჯუნდ აქვს მთავრობისაგან დამტკიცებული მარკა № 374. ისიყიდება ყველგან! საწყობი: მისკიე, ლალონის ვიწრო ქუჩა, საკუთარი სახლი. (გ. 17) 20—18 ცხოვრება დიდისა მოქამისა ბანკელიმონისა თარგმანილი მ. შარამის მერე, გამოცემის ა. ჩაქვასი ფსიკი ბეთი შაური ისიყიდება ტფილისის წიგნის მაღაზრებში და შარამისა და აშან, სტამბაში.

და მ ზ დ ე ე ე ი ს ა ზ ა გ ა დ ა ე ბ ა „ი ა კ მ რ ი“ (დ უ ზ ა) უმაღლესად დატკიცებული 1872 წელს. რომელსაც ძირითადი თანხა 2,500,000 მან. აქვს, გარდა სათადარიგო ფულისა. დაზღვევა სოცოცხლისა. ამით აცხადებს, რომ მის მიერ მიღება დაზღვევა სოცოცხლისა განსაკუთრებით სასარგებლო პირობებით იმ შემთხვევისათვის, როცა შრომა აღარ შეეძლებათ. დაზღვეულს მონაწილეობა ექნება აგრეთვე საზოგადოების მოგებაში. დაზღვევა ხსენსილისაგან. მიიღება ყოველნაირი მოძრავისა და უძრავის ქონების დაზღვევა ცეცხლისაგან აგრეთვე ზღვით-მდინარით და ხმელეთით წასაღწამოსაღების საქონლისა. წესები, პირობები წერილობითი და სიტყვიერი მოსაპარაკება განეხირობა მსურველს ტფილისის საზოგადოების გამგებანში, რომელიც დადგენილია კავკასიის შირისათვის და იმყოფება ბარონის ქუჩაზე, კალოუბნელის სახლში, ანუ თვით საზოგადოების აგენტის ლექსანდრე პეტრეს ძის ზაგრივისაგან, რომელიც დგას ევლიამინოვის ქუჩაზე № 2. (50—1234—36) „იპერიკა“ ამ 1894 წელს გამოდის ყოველ-დღე, გარდა იმ დღეებისა, რომელნიც ზედ მისდევენ კვირა-უქმებს. ფსიკი გაზუთისა: 12 თვით... 10 მ.—კ. 6 თვით... 6 მ.—კ. 11 ,, ,, 9 ,, 50,, 5 ,, ,, 5 ,, 50,, 10 ,, ,, 8 ,, 75,, 4 ,, ,, 4 ,, 75,, 9 ,, ,, 8 ,, 50,, 3 ,, ,, 3 ,, 50,, 8 ,, ,, 7 ,, 25,, 2 ,, ,, 2 ,, 75,, 7 ,, ,, 6 ,, 50,, 1 ,, ,, 1 ,, 50,, საზღვარ-გარეთ დაბარებული ციტირება 17 მან. მთელის წლით. სოფლის მასწავლებელთა „იგეოია“ მთელის წლით დათმობათ 8 მან. ტფილისისა კავკასიის მსურველთა უნდა დაბარდნა გაწევა შემდეგის ადრესით: „Издатель. П. В. Редкашин, № 374, Tiflis.“ თუ ტფილისში დაბარებული გაზეთი ტფილისის გარეშე აღრეს-ზედ შესცვალა ვინმემ, უნდა წარმოადგინოს რედაქციისაში ერთი მანეთი; სხვა ყოველის აღრესის შეცვლაზე—ორი ანაზი. თუ თვის განმავლობაში დაიბარა ვინმემ გაზეთი არა მთელის წლით, მას გაგზავნიან გაზეთი პირველი იმ თვიდან, რომელსაც დამბარებელი აღნიშნავს. განცხადება მიიღება გაზეთის რედაქციისაში. ფსიკი ბანსხალეუანის დასაბამად ა) მეთოზე გვერდზედ თითო ჟურ სტრაქიანი—8 კაპ., ზარეკეზე—16 კაპ. ბ) სრულია ფასისკედე სტრაქიანი—30 მანეთი, სოლო მარგული ბეგრად—60 მანეთი. რადსეა სტრაქიანისა გამოანახავს იმას ყმაწვილს, რამდენს ადგავსდ დაჯერს 25 სისა გაზეთის ტკეცრისა. ხელ-წაწერები, წერილები და კორესპონდენციები რედაქციის სახელობაზედ უნდა გამოიხატონ. ხელ-წაწერები, ან საგაზეთო წერილები, თუ საჭიროება მითმოს, ან შეიძლება, ან შესაძლებელი იქნება. ხელ-წაწერის, რომელიც დატეული არ იქნება, თუ ერთის თვის განმავლობაში პატრონა არ მოიბოთა, მეფე რედაქციის ველარ მისთხოვს. არა-გვარს მიწერ-მოწერებს დაუტოვებელი ხელ-წაწერები-სა და წერილებების მესახებ რედაქციის არა ჰკისრულდობს. პირისპირი მოსალოაპარებულად რედაქცია თავისუფლად იქნება ყოველ-დღე, ყვირა-უქმებს გარდა, ათ საათიდან პირველ ათათ დღე და სადამოაობით 6-დან 7¹/₂ საათამდე. რედაქციის იმყოფება: ნავლორისის ქუჩაზე, 21. ლ მ მ მ მ მ მ მ თუ. ვასტახე ორბელიანისა სრული გამოცემა მის ასულის მარიამ ორბელიანისა, ავტორის პორტრეტით, დასარგებლოდ ქართველი ქალების მომავლის სკოლისა და წერა-კითხვის საზოგადოების. ფსიკი ქალაქი დაზღველ მანეთი, ვინც ათობით იყიდის—ათი ანაზი, მთხოვლი ა ქალაქ-ზედ ფსიკი სამი ანაზი, ათობით მყიდველი მიიღებს ათ შაურად წოგნსა. ისიყიდება თბილისში წერა-კითხვის საზოგადოების მაღაზრში. (10—1420—8)